

Dr hab. Elżbieta Bender
Instytut Filologii Romańskiej UMCS
Zakład Studiów Hispanistycznych

**Ocena dorobku naukowego i dydaktycznego
w postępowaniu habilitacyjnym dr Marty Cichockiej**

Sylwetka Habilitantki

Dr Marta Cichocka uzyskała tytuł magistra filologii hiszpańskiej w roku 1997, w Uniwersytecie w Caen, na podstawie rozprawy pt. *Poesía Vertical de Roberto Juarroz: análisis y traducción* (nostryfikacja dyplomu w 1998 r., Uniwersytet Jagielloński). Tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa nadano jej w roku 2005, w Université Paris 8, na podstawie obrony rozprawy doktorskiej *Entre la Nouvelle Histoire et le nouveau roman historique. Réinventions, relectures, écritures* (nostryfikacja w 2006 r., Uniwersytet Jagielloński).

Jak można wywnioskować z przedstawionej do oceny dokumentacji, tematyka pierwszych rozpraw Habilitantki wyznaczyła późniejszy kierunek jej zainteresowań badawczych skoncentrowanych wokół dwóch podstawowych obszarów: poezji oraz nowej powieści historycznej. Połączenie dwóch tak odmiennych -jak by się mogło wydawać- zainteresowań badawczych potwierdza ogromną wszechstronność, niezwykle pożądaną w pracy naukowej ciekawość oraz zdolność łączenia pasji z zawodowymi obowiązkami. Bowiem, nie mam żadnej wątpliwości, że pasją dr Marty Cichockiej była i jest poezja, która nie tylko nie stanowi przeszkody w prowadzeniu skrupulatnych badań naukowych, ale -jak potwierdza to dorobek naukowy i popularyzatorski Habilitantki- rozwija wrażliwość i w dużej mierze determinuje krytyczną postawę badawczą, która odrzuca kompromisową poprawność.

Trzeba stwierdzić, że pewne życiowe okoliczności -trudno ocenić na ile wynikające ze świadomych wyborów- pozwoliły Habilitantce na poznawanie najnowszych światowych trendów w naukach humanistycznych w uczelniach różnych krajów i kontynentów, przyczyniając się do ciągłego poszerzania warsztatu badawczego. Przygotowując swoje rozprawy –zarówno magisterską jak i doktorską- w uniwersytetach francuskich, Habilitantka miała doskonałą okazję poznać zarówno narzędzia wywodzące się z Francji analizy narratywistycznej z kręgu strukturalizmu i poststrukturalizmu, jak i nowe koncepcje postrzegania narracji historycznej przez francuską szkołę *Nouvelle Histoire*. Naturalnym jest więc częste odwoływanie się Habilitantki do myśli G. Genette'a, M. Bachtina, M. Foucaulta, J. Derridy i bardzo wielu innych francuskojęzycznych teoretyków i praktyków, zarówno literatury jak i historiografii. Z drugiej strony, zainteresowania kulturą krajów hiszpańskojęzycznych, częste podróże naukowe i artystyczne do Hiszpanii i Ameryki Łacińskiej pozwoliły Habilitantce na wzbogacanie listy mistrzów literaturoznawstwa o nazwiska autorów ważnych prac publikowanych w języku hiszpańskim. Z kolei kontakty ze światem anglojęzycznym, w tym roczny pobyt jako *visiting professor* w West Virginia University (Morgantown) z pewnością pogłębiły wiedzę na temat niezwykle znaczących dla badań historiograficznych i literaturoznawczych prac Haydena White'a oraz przedstawicieli *New Historicism*.

Od roku 1999 do chwili obecnej dr M. Cichocka jest związana zawodowo z Wydziałem Neofilologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. K. E. N w Krakowie. Dodatkowo, w roku 2006, podjęła pracę w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie, początkowo na stanowisku adiunkta, a obecnie starszego wykładowcy. Należy zauważyć, że - podobnie jak na polu badawczym- w pracy dydaktycznej Habilitantka poszukiwała nowych wyzwań. I tak, oprócz wspomnianego już doświadczenia jako *visiting profesor*, była również lektorką języka hiszpańskiego, asystentką w Uniwersytecie Paris 8, wykładowcą w Studium Przekładu Literackiego przy Katedrze UNESCO do badań nad Przekładem i Komunikacją Międzykulturową Uniwersytetu Jagiellońskiego. Nie przez przypadek dr M. Cichocka została zaproszona do podzielenia się swoją wiedzą z dziedziny translatoryki. Z listy jej publikacji jasno bowiem wynika, że to właśnie tłumaczenie jest, obok powieści historycznej oraz poezji, jej ulubionym obszarem aktywności popularyzatorskiej, a ostatnio również i naukowej.

Ocena osiągnięć naukowych Habilitantki

1. Ocena rozprawy habilitacyjnej wskazanej jako osiągnięcie naukowe w postępowaniu habilitacyjnym

Monografia autorska *Estrategias de la novela histórica contemporánea. Pasado plural, postmemoria, pophistoria* (Wydawnictwo: Peter Lang, 2016, s. 162), będąca podstawą postępowania habilitacyjnego, stanowi podsumowanie wieloletnich badań Habilitantki nad współczesną powieścią historyczną. Tematyce tej poświęciła ona swoją rozprawę doktorską, a także wiele artykułów, opublikowanych zarówno przed jak i po doktoracie. Ciągłe pojawiające się na rynku wydawniczym nowe powieści inspirowane historią oraz nowe próby ich zdefiniowania przez literaturoznawców zachęcały Habilitantkę do podejmowania kolejnych analiz, nie pozwalając tym samym na sformułowanie końcowych wniosków w tej materii. W słowie wstępnym do książki oraz w autoreferacie dr M. Cichocka wprost daje wyraz swoim wątpliwościom, a może nawet frustracjom, które wynikają z konieczności ciągłego mierzenia się badaczy ze zjawiskiem rosnącej ilości informacji, przy jednoczesnej „postępującej inflacji słowa pisanego” (określenie Habilitantki). Zjawisko kryzysu humanistyki, do którego nawiązuje Autorka we wstępie i którego sama zdaje się doświadczać, doskonale ilustruje cytat z *Prób* Montaigna otwierający wstęp oraz całą monografię: „Więcej jest pracy z interpretowaniem interpretacji niż z interpretowaniem samych rzeczy i więcej książek na temat książek niż na każdy inny temat: nic innego nie robimy poza komentowaniem siebie nawzajem”. W przeciwieństwie do Habilitantki, uważam, że słowa te nie wymagają żadnego komentarza.

Lektura *Estrategias de la novela histórica contemporánea. Pasado plural, postmemoria, pophistoria* bardzo szybko pozwala zrozumieć, dlaczego Habilitantka zdecydowała się na wybór wyżej wspomnianego cytatu. Jej książka, zwłaszcza trzy pierwsze rozdziały, są w istocie komentowaniem komentarzy innych. Należy jednocześnie przyznać, że zebrane przez Habilitantkę informacje na temat rozwoju i wyznaczników gatunkowych współczesnej powieści historycznej niezwykle rzetelnie przedstawiają aktualny stan badań w tej dziedzinie. Lista badaczy, do których prac odwołuje się Habilitantka jest imponująca, a fakt ich przynależności do różnych kręgów kulturowych czyni rozprawę uniwersalną. Nie oznacza to jednak, że nie można jej rozszerzyć o kilka nazwisk, np. niemieckiego filozofa F.

Nietzschego, którego słynne zdanie „Nie istnieją fakty, a tylko ich interpretacje” zwykle przywołuje się w rozważaniach na temat narracyjności historii.

Habilitationka wskazuje we wstępie monografii na główne jej cele, jakimi są: przekrojowe i syntetyczne przedstawienie stanu badań nad współczesną powieścią historyczną oraz porównawcza analiza wybranych tekstów tego gatunku. Jak możemy się później przekonać, w pełni realizuje postawione sobie zadania. Należy też podkreślić, że mimo niewielkiej objętości rozprawy (162 str.) Habilitationce udało się zamieścić w niej bardzo dużo istotnych informacji na temat rozwoju nowej powieści historycznej. Szczegółowość niektórych rozdziałów monografii, przede wszystkim tych o charakterze bardziej teoretycznym, zmuszają mnie do skoncentrowania się na najistotniejszych –moim zdaniem- zagadnieniach w niej poruszanych.

Wstęp, który równie dobrze mógłby być podsumowaniem, jest dość osobistą, choć z pewnością oddającą nastroje większości humanistów, refleksją Autorki. Obok zjawiska rosnącej ilości oraz dostępności informacji we współczesnym świecie, Habilitationka rozważa również kwestie demograficzne i społeczne. Przywołuje też koncepcję trzech kategorii odbiorcy literatury według Michela Picarda: *liseur*, *lu*, *lectant*, rozróżnianych ze względu na mniej lub bardziej aktywną czytelniczą postawę wobec tekstu. Habilitationka odnosi się przy tej okazji do czytelnika postmodernistycznego, typowego dla współczesnej powieści historycznej. Wskazuje na fakt, iż odpowiada on picardowskiemu *lectant*, tj. czytelnikowi aktywnemu, który wobec braku zaufania do oficjalnych wersji zdarzeń historycznych, sam staje się aktywnym poszukiwaczem prawdy. Ta obserwacja jest niezwykle ważna i, jak sądzę, może zostać wykorzystana w analizach badających nie tylko relacje: czytelnik-tekst (odpowiadające relacjom: świat realny czytelnika-swiat przedstawiony fabuły książki), ale również zależności między elementami struktury samego tekstu, w którym -zwłaszcza w przypadku współczesnej powieści historycznej- niebagatelną rolę odgrywa tzw. *narratario*, czyli postać będąca odbiorcą przekazu narratora w momencie artykułowania tego przekazu.

We wstępie Habilitationka wskazuje nazwiska tych literaturoznawców, socjologów i filozofów, których prace wywarły największy wpływ na warsztat badawczy rozprawy oraz na postrzeganie problematyki pisarstwa historycznego. Są to: Fernando Aínsa, Celia Fernández Prieto, Jerome de Groot, Linda Hutcheon, Robin Lefere, Seymour Menton, Magdalena Perkowska, Luz Marina Rivas, Elisabeth Wesseling, Vicente Luis Mora, Ewa Domańska, Ivan Jablonka, Mark Edmundson, Paul Ricoeur. Habilitationka zastrzega przy tym, iż nie są to wszyscy badacze, którym zawdzięcza ostateczny kształt swojej książki, co potwierdza

późniejsza lektura, wywołując podziw dla bardzo bogatych doświadczeń czytelniczo-badawczych Autorki rozprawy.

Rozdział pierwszy stanowi przegląd stanu badań nad współczesną powieścią historyczną. Habilitantka bardzo krótko przedstawia 200-letnią historię gatunku, zapoczątkowaną przez Waltera Scotta i wskazuje na istotne różnice między dziewiętnastowieczną i współczesną powieścią historyczną. Jednocześnie zauważa, że dzisiejsze narracje historyczne charakteryzują się dużą różnorodnością stylistyczno-tematyczną, co skutkuje pojawieniem się w dyskursie literaturoznawczym wielu terminów określających ich przynależność gatunkową. Są to, m.in.: metafikcja historiograficzna (L. Hutcheon), nowa powieść historyczna (F. Aínsa, S. Menton), powieść intrahistoryczna (L. Marina Rivas), powieść historyczno-kryminalna (J. C. Sarrot).

W rozdziale pierwszym Habilitantka koncentruje się na pracach Fernanda Aínsy, Seymoura Mantona i Celi Fernández Prieto, badających najbardziej charakterystyczne cechy współczesnej powieści historycznej. Po analizie opinii tych teoretyków, Habilitantka przedstawia własną, uzupełnioną listę wyznaczników tego gatunku. Przy okazji nawiązuje do kluczowego dla historycznej narracji zagadnienia „postpamięci” Marianny Hirsch. W rozdziale tym pojawiają się również odniesienia do innych badaczy i twórców, w tym do Miguela de Unamuno -hiszpańskiego pisarza przełomu XIX i XX wieku i twórcy koncepcji „intrahistorii”. Jako osoba zajmująca się twórczością tego autora z przykrością stwierdzam, że krótka wzmianka o nim jest nieadekwatna do roli, jaką odegrał w postrzeganiu historii przez świat hiszpańskojęzyczny, o czym świadczy powszechne używanie przez mieszkańców Hiszpanii i Ameryki Łacińskiej terminów: „intrahistoria”, „intrahistoryczny”, „powieść intrahistoryczna”. Unamuno nie został umieszczony w końcowej bibliografii rozprawy, przez co trudno odgadnąć, do jakiej pozycji tego autora odwołuje się Habilitantka, wpisując obok nazwiska rok 1945 (str. 32). Czuję się w obowiązku sprostować tę informację: termin „intrahistoria” został użyty w esejach opublikowanych w roku 1895 w gazecie „La España moderna”, a siedem lat później w książce zatytułowanej *En torno al casticismo*.

Rozdział drugi rozprawy jest niezwykle interesującym studium tzw. paratekstów, czyli tekstów pozostających poza narracją autorską, a jednak ściśle z nią związanych. Według G. Genette’a wyróżniamy periteksty, obejmujące tytuł, dedykacje, wstęp, przypisy, projekt okładki; oraz epiteksty, tj. wywiady, prywatną korespondencję, komentarze. Habilitantka przeprowadza bardzo ciekawą analizę tytułów powieści, ich okładek oraz krótkich notek na odwrocie książki, starając się odpowiedzieć na pytanie, w jakim stopniu informują one czytelnika o historycznych elementach fabuły. W oparciu o zaproponowany przez Lefèvre’a

schemat opisu współczesnej powieści historycznej Habilitantka opracowuje własną propozycję formularza opisu powieści historycznych, co -jak należy podkreślić- jest znaczącą próbą usystematyzowania analizy tego niezwykle prężnie rozwijającego się gatunku. Aby pokazać przydatność swojej propozycji metodologicznej, na końcu rozprawy Autorka umieszcza opisy powieści (analizowanych w kolejnych rozdziałach) sporządzone według tego formularza.

Rozdział trzeci, który dr M. Cichocka określa jako teoretyczny, jest nim tylko w swej pierwszej części, która została poświęcona kategorii postaci i metod jej badania w literackim dyskursie. Bowiem w części drugiej Habilitantka koncentruje się na postaci Jana Karskiego, zarówno tej historycznej, wyłaniającej się z jego dzienników, jak też i literackiej, wykreowanej w książce *Jan Karski* Yannicka Haenela, a także konfrontuje obie z jeszcze jedną odsłoną tej postaci- z filmu *Shoah* w reżyserii Lanzmanna. Jak zauważa Habilitantka, to paradoksalnie postać literacka najwierniej oddaje prawdziwą opowieść o życiu Jana Karskiego-świadka Holokaustu, który bezskutecznie zabiegał o interwencję państw zachodnich, by zapobiec największemu ludobójstwu w historii ludzkości.

Kolejne rozdziały monografii przynoszą ciekawe analizy porównawcze współczesnych powieści historycznych, napisanych przez różnych autorów -należących często do odmiennych kręgów kulturowych-, których fabuła zainspirowana została tymi samymi wydarzeniami historycznymi. I tak rozdział czwarty przywołuje epizod podróży brytyjskiego statku HMS Beagle w latach 1931-36, z młodym naukowcem K. Darwinem, brytyjskimi arystokratami i marynarzami oraz trzema Indianami na pokładzie. Studium porównawcze czterech powieści (*Jemmy Button* Benjamina Subercaseaux z 1950 r., *La tierra del Fuego* Sylvi Iparraguirre z 1998 r., *This Thing of Darkness* Harry'ego Tompsona z 2005 r. i *La travesía* Davida Lopeza z 2010 r.) dotyczących tego samego naukowego i cywilizacyjnego przedsięwzięcia, pozwoliło Habilitantce na wskazanie znaczących różnic w konstruowaniu narracji historycznej. Analizy porównawcze pokazały także zależność strategii narracyjnej i nowego postrzegania zdarzeń historycznych. W tym konkretnym przypadku, współczesna powieść historyczna (zwłaszcza *La travesía* Davida Lopeza) odkłamała oficjalną wersję historii ukazującą wyprawę jako cywilizacyjną ekspedycję, która *de facto* była zwykłym aktem barbarzyństwa ze strony tzw. cywilizowanych Europejczyków.

W rozdziale piątym, będącym porównaniem dwóch narracji o tematyce nazistowskiej (*Les Bienveillantes* Jonathana Littella z 2006 r. i *El viajero de Argatha* Abła Posse z 1989 r.), Habilitantka koncentruje się na opozycji historii i mitu. Zauważa, że narracja historyczna - utożsamiana z prawdą- jest często zniekształconą wersją autentycznych wydarzeń z

przeszłości. Takie wnioski Habilitantka formułuje w oparciu o analizę książki J. Littella, tylko pozornie bazującą na faktach historycznych. Druga powieść pozwala natomiast stwierdzić, że to, co powszechnie uznaje się za mit, może ukazywać autentyczną prawdę historyczną: *El viajero de Argatha* odkrywa mało znane karty historii nazizmu, jego fascynacji ezoteryką i okultyzmem.

Historia drugiej wojny światowej jest centralnym tematem kolejnego, szóstego rozdziału. Habilitantka porównuje w nim powieści *El Violín de Auschwitz* (1994) Marii Angeles Anglady i *La Tabla de Esmeralda* (2012) Carli Montero. Pierwszą z nich uznaje za powieść szablonową, posługującą się utartymi stereotypami. Druga natomiast, określona przez samą Carle Montero jako „powieść koktajlowa”, w której wydarzenia historyczne mają być jedynie tłem dla pasjonującej intrygi miłosnej, skłania Habilitantkę do wprowadzenia terminu „powieści pophistorycznej”. Jak wyjaśnia, określenie to oznacza narrację o pewnych cechach historyczności, kierowaną do czytelnika o dość podstawowej wiedzy historycznej, poszukującego w książce jedynie fascynującej fabuły.

Ostatni rozdział rozprawy habilitacyjnej jest poświęcony krwawej masakrze w Buenos Aires w r. 1955, bombardowaniu centralnego placu stolicy, którego wspomnienie przez lata wymazywane było ze zbiorowej pamięci historycznej Argentyńczyków. Analizując powieść *La lengua del malón* Guillerma Saccomano i porównując jej historyczny przekaz o tamtym tragicznym zdarzeniu z oficjalną naukową historiografią, Habilitantka stwierdza – nie po raz pierwszy w tej rozprawie – że formuła literackiej fikcji niejednokrotnie pozwala na odważne przywoływanie traumatycznych i nierzadko wstydliwych przeżyć jednostki i całego narodu. Paradoksalnie więc powieść historyczna, uprawniona przecież do zniekształcania historycznej rzeczywistości, w swej nowej, intrahistorycznej odsłonie, przywraca tej rzeczywistości naturalny kształt.

Podsumowując, należy stwierdzić, że rozprawa habilitacyjna, pomimo niewielkich wskazanych uchybień oraz pewnego braku rygoru, prowadzącego czasami do mieszania rozważań teoretycznych z analizami porównawczymi, stanowi znaczny wkład w rozwój badań nad współczesną powieścią historyczną. Jest to nie tylko bogate kompendium wiedzy na temat historycyzmu w literaturze, ale też nowa propozycja metodologiczna do wykorzystania w pracy z tekstami współczesnych powieści historycznych.

2. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowych Habilitantki

Po otrzymaniu stopnia doktora dr Marta Cichocka opublikowała dwie monografie autorskie, z których jedna była drukowaną wersją pracy doktorskiej, a druga została wskazana jako osiągnięcie naukowe w postępowaniu habilitacyjnym. Ponadto opublikowała 14 artykułów naukowych w czasopismach oraz monografiach wieloautorskich, 3 kolejne zostały złożone do druku. Jak wynika z przedstawionej dokumentacji oraz przesłanych mi do oceny materiałów, dr Marta Cichocka od początku swojej kariery naukowo-dydaktycznej bardzo mocno angażowała się w pracę translatorską, co wynikało z jej zainteresowań, które zaowocowały zredagowaniem pracy magisterskiej nt. poezji Juarroza. W 2007 roku nakładem Wydawnictwa Naukowego Akademii Pedagogicznej w Krakowie ukazała się prawdopodobnie skrócona wersja pracy magisterskiej z tłumaczeniami poezji Juarroza oraz opracowaniem krytycznym Habilitantki. W roku 2015 dr M. Cichocka była redaktorem zbioru współczesnej poezji hiszpańskojęzycznej, który -o ile mogę zorientować się na podstawie dokumentacji- był efektem organizowanych przez nią spotkań poetyckich (wspomnę o nich szerzej w ocenie działalności popularyzatorskiej Habilitantki).

Największą część swoich artykułów naukowych (10) dr M. Cichocka poświęciła zagadnieniom związków literatury i historii, a także współczesnej powieści historycznej i jej różnym strategiom narracyjnym. Ponieważ studia te nie odbiegają znacząco –zarówno jeśli chodzi o tematykę, jak i zastosowane metody badawcze oraz końcowe wnioski- od rozprawy habilitacyjnej, ograniczę się jedynie do oceny dwóch artykułów z dziedziny translatoryki. Jeden z nich ukazał się w *Przekładach*, a drugi został złożony do druku. Oba teksty są wnikliwą analizą osobistego doświadczenia Habilitantki związanego z nowym przekładem tekstu dramatycznego na potrzeby przygotowywanych spektakli teatralnych. Trzeba przyznać, że choć nie wszystkie propozycje translatorskie Habilitantki przypadły mi do gustu, to lektura artykułów jest dużą przyjemnością dla czytelnika. Ten wprowadzany jest bowiem nie tylko w tajniki tłumaczeniowych wyborów, ale również poznaje kulisy pracy w teatrze, uświadamiając sobie konieczność ścisłej współpracy tłumacza z reżyserem i całym teatralnym zespołem. Jak się wydaje, Habilitantka doskonale czuje się w roli tłumacza, głównie poezji, a ostatnio również tekstów dramatycznych. Od niedawna wykorzystuje też z powodzeniem swoje praktyczne doświadczenia w redagowaniu artykułów naukowych z dziedziny translatoryki.

Ocena w zakresie dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego, artystycznego oraz współpracy międzynarodowej Habilitantki

W czasie swoich obowiązków dydaktycznych Habilitantka prowadziła różnorodne zajęcia, najczęściej związane z kierunkiem jej badań i zainteresowań naukowych i artystycznych. Były to: Historia literatury hiszpańskiej i krajów Ameryki Łacińskiej, Kultura Ameryki Łacińskiej, Wstęp do teorii przekładu i do przekładu literackiego, Przekład literacki (poezja), Redakcja akademicka, Seminarium licencjackie oraz magisterskie, Technologia informacyjna, Komunikacja w sieci oraz *Nueva Novela Histórica Latinoamericana* dla studentów West Virginia University. Pod kierunkiem dr Marty Cicheckiej powstało czterdzieści jeden prac dyplomowych z dziedziny przekładoznawstwa. Należy podkreślić, że aktywność dydaktyczna Habilitantki nie ograniczała się tylko do dwóch uniwersytetów, z którymi związana jest na stałe. Wielokrotnie wyjeżdżała bowiem do uniwersytetów w Ameryce Łacińskiej i Hiszpanii, np. z wykładami promującymi współczesną poezję polską.

W ramach działalności organizacyjnej Habilitantka pełniła funkcję koordynatora praktyk pedagogicznych oraz opiekuna studentów filologii romańskiej z językiem hiszpańskim. Ponadto, współorganizowała konferencję z okazji 10-lecia istnienia filologii hiszpańskiej w Uniwersytecie Pedagogicznym im. K. E. N w Krakowie.

Niezwykle imponująco przedstawia się działalność Habilitantki w zakresie przekładoznawstwa i popularyzowania poezji hiszpańskojęzycznej w Polsce. W pierwszej z tych dziedzin jest ona uznaną tłumaczką, zapraszaną nie tylko do wspólnych inicjatyw tłumaczenia poezji, ale też do współtworzenia spektakli teatralnych w oparciu o jej nowe autorskie przekłady. Dr Marta Cichocka ma więc na swoim koncie tłumaczenia wierszy Juarroza, współczesnych poetów hiszpańskojęzycznych oraz najnowszego przekładu *Fedry* Jean Baptiste'a Racine'a. Obecnie pracuje nad nowym tłumaczeniem *La Vida es sueño* Calderona de la Barca.

Dr Marta Cichocka jest autorką bardzo wielu inicjatyw popularyzujących poezję i jej przekład. Można odnieść wrażenie, że żadne ważne wydarzenie związane z tą dziedziną nie może się odbyć bez jej udziału. Trudno byłoby wyliczyć wszystkie festiwale, spotkania, warsztaty, które poprowadziła lub była ich gościem, ale z pewnością należy podkreślić fakt koordynowania przez nią obszernego projektu „Literatura to ludzie, kultura to komunikacja”. Projekt ten trwał 18 miesięcy i służył promocji współczesnej literatury hiszpańskojęzycznej. W pierwszej edycji wzięło udział aż 35 wybitnych twórców młodego pokolenia z różnych krajów. W ramach projektu zorganizowano ponad 30 wykładów, 12 wieczorów autorskich,

13 kilkugodzinnych warsztatów tłumaczeniowych, 7 wielogodzinnych maratonów poetyckich. Poza tą inicjatywą popularyzatorską dr Marta Cichocka promowała literaturę krajów hiszpańskojęzycznych w Polsce, a także literaturę polską w Hiszpanii i Ameryce, redagując eseje i artykuły popularyzatorskie, m.in. na temat twórczości Juana Gelmana, czy Wisławy Szymborskiej.

W ocenie działalności Habilitantki nie sposób nie wspomnieć o jej znaczących osiągnięciach artystycznych. Dr Marta Cichocka zadebiutowała w roku 2003 tomikiem poezji *Wejście ewakuacyjne*, a później wydała jeszcze trzy inne zbiory wierszy i fotografii. Zwróciła uwagę gremiów konkursowych, otrzymując m.in. I Nagrodę w konkursie im. H. Poświatowskiej (2004), Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2007), I Międzynarodowe Stypendium Twórcze im. Antonio Machado (2016).

Konkluzja

Zawarta w niniejszej opinii ocena dorobku naukowego, dydaktycznego, popularyzatorskiego, artystycznego oraz współpracy międzynarodowej, a także pozytywna ocena rozprawy habilitacyjnej, pozwalają mi stwierdzić, że Habilitantka spełnia kryteria określone w Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym z dn. 14 marca 2003 r.

Wnoszę zatem o dopuszczenie dr Marty Cichockiej do dalszych etapów procedury w sprawie nadania jej stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo.

Lublin, dn. 3 czerwca 2017 r.

Elżbieta Bender

Dr hab. Elżbieta Bender